DOI: [10.32702/2307-2156-2020.4.50](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.4.50)

УДК 331.5

*В. О. Ковач,
к. т. н., заступник директора з наукової роботи та міжнародної діяльності,
Навчально - науковий інститут неперервної освіти, Національний авіаційний університет,
ORCID: 0000-0002-1014-8979*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

*V. Kovach
PhD in Technical Sciences, Deputy Director for Research and International Affairs, Educational
and Scientific Institute of Continuing Education of the National Aviation University*

MAIN DIRECTIONS OF PUBLIC POLICY REGULATION ON POPULATION EMPLOYMENT

Визначено, що основною умовою формування оптимального ринку праці є створення на ньому збалансованих потоків попиту і пропозиції робочої сили. Зазначено, що політику зайнятості населення доцільно будувати в максимальній мірі сприяючи реалізації права громадян на працю. Запропоновано державне регулювання зайнятості населення розглядати як сукупність соціально-економічних заходів та інструментів, спрямованих на усунення диспропорцій між попитом і пропозицією робочої сили з метою досягнення збалансованої і раціональної структури зайнятості. Визначено, що політику зайнятості населення слід направити, насамперед, на зміну характеру ринку праці за допомогою переходу від надлишкової зайнятості з невисокою продуктивністю праці до поєднання низького рівня безробіття з високопродуктивною зайнятістю. Запропоновано всі види гарантій зайнятості населення об'єднати в одну главу «Державні гарантії зайнятості», в якій слід визначити умови їх реалізації та джерела фінансування. Визначено пріоритетні напрямки державної політики зайнятості.

The purpose of the article is to identify and substantiate the main directions of regulation of public employment policy. It is determined that the main condition for the formation of an optimal labor market is the creation of a balanced flow of labor supply and demand. It is proposed to consider employment of the population as an object of state regulation from three parties: the totality of socio-economic relations regarding the participation of labor resources in labor activity, quantitative and qualitative parameters of labor activity and its legal form. It is stated that it is advisable to build the employment policy of the population as much as possible by promoting the right of citizens to work. It is proposed to consider the state regulation of employment of the population as a set of socio-economic measures and tools aimed at eliminating the imbalances between the demand and supply of labor in order to achieve a balanced and rational structure of employment. It has been determined that the employment policy should be aimed primarily at

changing the nature of the labor market through the transition from over-employment with low productivity to the combination of low unemployment with high-productivity employment. The basic directions of the state employment policy are analyzed and determined, which contain a set of methods and tools aimed at ensuring employment of the working population and development of the system of employed citizens. It is concluded that the object of employment policy is not only officially registered unemployed, but also the entire working population. Therefore, state employment regulation should focus not only on the unemployed population, but also on the efficient use of labor resources, improving their educational and qualification level, providing legal and social guarantees of employment. It is proposed to combine all types of employment guarantees into a single chapter, "State Employment Guarantees", which should specify the conditions for their implementation and the source of funding. At the same time in the Employment Law it is expedient to define the concept of "system of state guarantees of employment", which is a set of general (for all citizens), special (for poorly protected categories of population) and social (for unemployed) guarantees. For this purpose, it is recommended to provide the following guarantees: job security guarantees; financial support for the unemployed; guarantees on employment and dismissal. Depending on the source of funding, it is proposed to classify the guarantees of employment of the population realized at the expense of: the state budget; local budgets; tenants' money. The priority directions of the state employment policy are defined: on the one hand - increase in demand for labor force by increasing the number of newly created jobs and improvement of the sectoral and professional structure of employment of the population, and on the other - reducing the number of workers entering the labor market through the development of continuous education, retraining and advanced training of personnel within the system of vocational training and retraining of the state employment service.

Ключові слова: *зайнятість населення; ринок праці; регулювання державної політики; політика зайнятості; державні гарантії.*

Keywords: *employment; labor market; regulation of public policy; employment policy; state guarantees.*

Постановка проблеми. Високий ступінь невизначеності в сфері зайнятості підвищує значущість державної політики на ринку праці. Проведення державної політики припускає розробку і реалізацію різних соціально-економічних процесів. При цьому діяльність держави повинна полягати не просто в регулюванні цих процесів, а в їх детальному коригуванні, організації та плануванні.

Однією з основоположних завдань реформування сучасного ринку праці є формування раціональної структури зайнятості населення відповідно до потреб економіки країни, а також підвищення ефективності використання робочої сили та її конкурентоспроможності. При цьому завданням першорядної важливості виступає реалізація заходів щодо вдосконалення державної політики зайнятості населення.

Головні ж цілі політики пов'язані з проблемами використання праці –підвищенням його продуктивності. Цьому повинні сприяти зрушення в структурах зайнятості (галузевої – за рахунок зростання долі передових технологій, професійно-кваліфікаційної – за рахунок збільшення питомої ваги кваліфікованої праці і сучасних професій, демографічною – за рахунок освіченішої молоді.

Важливим напрямом політики зайнятості на сучасному етапі повинне стати рішення скорочення зайвих мас праці (прихованою безробіття). Контроль рівня безробіття в суспільстві слід здійснювати головним чином шляхом збереження і приросту робочих місць. Політика зайнятості повинна враховувати зміни в економічній ситуації, що складається в країні і у світі. До їх числа відносяться не лише останні сприятливі зміни в українській економіці, але і фундаментальніші зрушення, суть яких полягає в переході, що почався, до постіндустріальної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Питання регулювання державної політики у сфері зайнятості населення у своїх працях розглядали О.І. Амоша, В.П. Антонюк [1], І.С. Зайцева, Т.С. Бунчикова [2], С.П. Коваль [3], А.С. Пасека [4], М.В. Семикіна, А.С. Пасека [5], А.В. Терно [6], О.В. Швець [7], Г.М. Юрчик, М.М. Човпило М.М. [8] та ін. Разом з тим, в сучасних умовах, потребують уточнення такі питання, як методи та інструменти, які спрямовані на забезпечення зайнятості працездатного населення та розвиток системи зайнятих громадян.

Формування мети статті. Визначення та обґрунтування основних напрямків регулювання державної політики у сфері зайнятості населення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Політика зайнятості припускає систему заходів по створенню умов для повнішого використання потенціалу трудової і ділової активності працездатного населення, ув'язці цієї активності через урахування специфіки групових інтересів із завданнями і орієнтирами соціально-економічного розвитку. Вона повинна виконувати роль стабілізуючого чинника, що не дає безробіттю істотно перевищити допустимий рівень, тобто перетворитися на довготривалу, застійну в період економічного підйому із-за якісної невідповідності попиту і пропозиції на ринку праці.

Складність затвердження нових принципів політики зайнятості обумовлена, з одного боку, інертністю суспільної свідомості, консерватизмом господарників і управлінців, а з іншої – уявленням про те, що перехід до ринкового механізму може автоматично вирішити проблеми, що накопичилися у минулому і виникли сьогодні, у сфері зайнятості. Держава при розробці політики зайнятості не повинна ігнорувати структурну неоднорідність населення, відмінності інтересів, схильностей, працездатності громадян, нерівноцінність умов їх реалізації для осіб різної підлоги, віку, соціального статусу, місця проживання. В той же час потрібне коригування структурної, інвестиційної розподільної політики з точки зору їх сприяння підвищенню ефективності зайнятості і добробуту населення.

Акцент в політиці зайнятості доцільно ставити на формування конкурентоспроможності усіх груп економічно активного населення як основи забезпечення високої мобільності і пристосовності найнятих робітників і підприємців до коливань світового ринку. Основною умовою формування оптимального ринку праці є створення на ньому збалансованих потоків попиту і пропозиції робочої сили. Нині професійно-кваліфікаційний рівень громадян, що пропонують свою робочу силу, далеко не повною мірою задовольняє усе зростаючим вимогам працедавців. Причиною цьому являється цілий ряд відмічених раніше демографічних і соціально-економічних чинників, у тому числі недостатня адаптивованість системи професійної освіти до реалій ринкової економіки.

У свою чергу, на сучасному етапі розвитку суспільства це викликає певну деформацію системи розвитку людських ресурсів, не спрацьовує теоретична установка: від обліку людського чинника до його розвитку. Досвід економічного розвитку України і інших країн переконує, що чим вище за вимогу до рівня кваліфікації праці, наукомісткість і концентрація виробництва, чим складніше виробництво і його зв'язки, тим вище за вимогу до рівня кваліфікації управління, чіткого розуміння і сприйняття керівниками специфіки вітчизняного виробництва, особливо його зв'язків і стосунків. Інакше не досягається і не виправдовується зростання наукомісткості виробництва.

У зв'язку з відомими потрясіннями у сфері виробництва, науки і освіти, що відбувалися в Україні, помітне звуження сфери застосування високих спеціалізованих знань – як наукових, так і виробничо-технічних. Ринкові процеси самі по собі не вимагають таких знань, а, викликаючи спад виробництва, руйнування виробничих зв'язків і багатьох об'єднань, виштовхують не лише працівників середньої кваліфікації, але і фахівців, що мають знання і досвід, змушуючи їх виконувати випадкові функції.

Таким чином, розтрачується людський, виробничий потенціал, що супроводжується економічними і соціальними втратами країни, послабленням здоров'я і падінням економічної активності кваліфікованої верстви населення.

На наш погляд, зайнятість населення як об'єкт державного регулювання являє собою єдність трьох сторін: сукупність соціально-економічних відносин з приводу участі трудових ресурсів у трудовій діяльності, кількісно-якісних параметрів трудової діяльності та її юридичної форми. Включення правового аспекту аргументовано тим, що тільки в юридичній формі зайнятість стає об'єктом державного регулювання.

У даний час склалося два підходи до участі держави у формуванні політики зайнятості. По-перше – участь державних органів в регулюванні ринку праці, при якому вони беруть на себе лише ті функції, які не можуть бути виконані ринковими механізмами. По-друге – заходи активного впливу держави на сферу управління зайнятістю населення.

Видається, що в умовах економічної трансформації, при відсутності остаточно сформованих і дієвих ринкових регуляторів, політику зайнятості населення доцільно будувати за другим варіантом, в максимальній мірі сприяючи реалізації права громадян на працю. На думку окремих науковців, акцент в політиці держави в галузі зайнятості населення слід зробити на поліпшення якісних характеристик, адаптацію та гнучкість робочої сили [4, 5].

З метою забезпечення правових, економічних та організаційних засад державної політики в галузі сприяння зайнятості населення, гарантій держави щодо реалізації прав громадян на працю та соціальний захист від безробіття в 2013 р. прийнятий Закон України «Про зайнятість населення» [9].

На відміну від раніше діючого Закону, у статті 3 обумовлені права громадян в області зайнятості населення. Держава гарантує у сфері зайнятості (ст. 5):

- 1) вільне обрання місця застосування праці та виду діяльності, вільний вибір або зміну професії;

- 2) одержання заробітної плати (винагороди) відповідно до законодавства;
- 3) професійну орієнтацію з метою самовизначення та реалізації здатності особи до праці;
- 4) професійне навчання відповідно до здібностей та з урахуванням потреб ринку праці;
- 5) підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями;
- 6) безоплатне сприяння у працевлаштуванні, обранні підходящої роботи та одержанні інформації про ситуацію на ринку праці та перспективи його розвитку;
- 7) соціальний захист у разі настання безробіття;
- 8) захист від дискримінації у сфері зайнятості, необґрунтованої відмови у найманні на роботу і незаконного звільнення;

9) додаткове сприяння у працевлаштуванні окремих категорій громадян.

Статею 24 визначено заходи щодо сприяння зайнятості населення.

1. Заходи щодо сприяння зайнятості населення спрямовуються на:

- 1) забезпечення відповідності рівня професійної кваліфікації працездатних осіб потребам ринку праці;
- 2) створення умов для активного пошуку роботи безробітними;
- 3) підвищення конкурентоспроможності осіб на ринку праці.

2. До заходів щодо сприяння зайнятості населення належать:

- 1) професійна орієнтація та професійне навчання;
- 2) стимулювання діяльності роботодавців, спрямованої на створення нових робочих місць та працевлаштування безробітних;

3) створення умов для самозайнятості населення та підтримка підприємницької ініціативи;

4) сприяння забезпеченню молоді першим робочим місцем та запровадження стимулів для стажування на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, фізичних осіб, які застосовують найману працю, молоді, яка навчається;

5) сприяння зайнятості інвалідів та ін.

Окремо державній політиці у сфері зайнятості присвячено розділ II, де чітко визначено принципи та мета, основні напрями державної політики у сфері зайнятості населення (ст. 15) та шляхи реалізації державної політики у сфері зайнятості населення (ст. 16).

Державне регулювання зайнятості населення, за визначенням фахівців, являє собою сукупність методів та інструментів впливу держави на процеси формування, розподілу і використання робочої сили, спрямованих на підвищення ефективності її функціонування та утримання безробіття в межах соціально допустимого рівня [8].

На наш погляд, державне регулювання зайнятості населення являє собою сукупність соціально-економічних заходів та інструментів, спрямованих на усунення диспропорцій між попитом і пропозицією робочої сили з метою досягнення збалансованої і раціональної структури зайнятості.

Державне регулювання зайнятості, з одного боку, повинно бути спрямовано на стимулювання попиту на робочу силу, а, з іншого, – розробки сукупності заходів, що сприяють скороченню пропозиції робочої сили. У першому варіанті видається оптимальним розвиток малого бізнесу та самозайнятості, розробка конкретних програм з розвитку соціальної сфери, впровадження нестандартних форм працевлаштування та гнучких режимів праці, розширення організації оплачуваних громадських робіт. У другому варіанті найбільш перспективними напрямками є: розширення форм здобуття загальної та спеціальної освіти, розвиток безперервної системи навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, вдосконалення системи соціальних пільг та державних гарантій зайнятості для осіб з обмеженою працездатністю [2, 3 8].

Реалізація державної політики у сфері зайнятості населення до 2022 року здійснюватиметься за прийнятими 24 грудня 2019 р. № 1396-р «Основні напрями реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року» за такими основними напрямками:

– розвиток національної економіки як основи для забезпечення продуктивної зайнятості та створення нових робочих місць;

– стимулювання розвитку підприємництва та самозайнятості;

забезпечення створення гідних умов праці та детінізація відносин у сфері зайнятості населення;

– розвиток системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення створення умов для професійного навчання впродовж життя;

забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці. Сприяння зайнятості молоді;

– реформування державної служби зайнятості та забезпечення інноваційного розвитку послуг на ринку праці;

– забезпечення реалізації ефективної державної політики у сфері трудової міграції [10].

Політику зайнятості населення слід направити, насамперед, на зміну характеру ринку праці за допомогою переходу від надлишкової зайнятості з невисокою продуктивністю праці до поєднання низького рівня безробіття з високопродуктивною зайнятістю. Це особливо актуально в період формування багатуокладної економіки, коли відбувається становлення різних форм власності та господарювання,

змінюються технології та види продукції. В таких умовах виникає необхідність трансформації ряду вузьких західних моделей зайнятості в більш специфічну для України модель, що забезпечує підвищення якості робочої сили на ринку праці як засобу соціального захисту населення від безробіття та найважливішого чинника економічного добробуту суспільства.

Таким чином, державна політика в галузі зайнятості населення являє собою сукупність методів та інструментів, спрямованих на забезпечення зайнятості працездатного населення та розвиток системи зайнятих громадян (рис.1).

Рис. 1. Основоволожні напрями державної політики зайнятості населення

Вважаємо, що об'єктом політики зайнятості є не тільки офіційно зареєстровані безробітні, а й все працездатне населення. Виходячи з цього, державне регулювання зайнятості слід орієнтувати не тільки на незайняте населення, а й на ефективне використання трудових ресурсів, підвищення їх освітнього і кваліфікаційного рівня, забезпечення правових і соціальних гарантій зайнятості.

Стаття 5 Закону визначає наступні гарантії в галузі зайнятості для громадян [9]:

1. Держава гарантує у сфері зайнятості:
 - 1) вільне обрання місця застосування праці та виду діяльності, вільний вибір або зміну професії;
 - 2) одержання заробітної плати (винагороди) відповідно до законодавства;
 - 3) професійну орієнтацію з метою самовизначення та реалізації здатності особи до праці;
 - 4) професійне навчання відповідно до здібностей та з урахуванням потреб ринку праці;

- 5) підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями;
- 6) безоплатне сприяння у працевлаштуванні, обранні підходящої роботи та одержанні інформації про ситуацію на ринку праці та перспективи його розвитку;
- 7) соціальний захист у разі настання безробіття;
- 8) захист від дискримінації у сфері зайнятості, необґрунтованої відмови у найманні на роботу і незаконного звільнення;
- 9) додаткове сприяння у працевлаштуванні окремих категорій громадян.

Державні гарантії безробітним обговорюються для окремих категорій безробітних, які втратили роботу у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та містять такі положення [ст. 49]:

1. Працівникам, трудовий договір з якими було розірвано з ініціативи роботодавця у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємств, установ, організацій, скороченням чисельності або штату працівників, та військовослужбовцям, звільненим з військової служби у зв'язку із скороченням чисельності або штату без права на пенсію, яким на день вивільнення залишилося не більше півтора року до встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку або віку, що дає право на призначення пенсії відповідно до законів України «Про державну службу», «Про статус народного депутата України», «Про прокуратуру», «Про наукову і науково-технічну діяльність», за умови їх реєстрації в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та відсутності підходящої роботи гарантується право на достроковий вихід на пенсію, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбачений абзацом першим частини першої статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Дія абзацу першого цієї частини поширюється також на працівників, які звільняються з підприємств, установ та організацій незалежно від їх форми власності, виду діяльності та господарювання, у зв'язку з відселенням або самостійним переселенням з території радіоактивного забруднення і зареєструвалися у місячний строк після звільнення в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

2. Витрати на виплату пенсії, достроково призначену згідно з умовами цієї статті, та оплату послуг за її доставку відшкодовуються Пенсійному фонду України за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері соціальної політики та Пенсійним фондом України.

Клопотання про достроковий вихід на пенсію безробітних видається відповідно до порядку реєстрації, перереєстрації та ведення обліку безробітних.

Слід зазначити, що виходячи з логіки редакції цієї статті Закону України «Про зайнятість населення», складається враження, що держава чітко розмежовує гарантії у сфері зайнятості для громадян і для безробітних.

Вважаємо, що всі види гарантій зайнятості населення доцільно об'єднати в одну главу «Державні гарантії зайнятості», в якій слід визначити умови їх реалізації та джерела фінансування. При цьому в Законі про зайнятість доцільно визначити поняття «система державних гарантій зайнятості», яка, на нашу думку, являє собою сукупність загальних (для всіх громадян), спеціальних (для слабозахищених категорій населення) і соціальних (для безробітних) гарантій.

На наш погляд всі види державних гарантій зайнятості повинні в рівній мірі поширюватися на всіх громадян, за винятком права на отримання допомоги по безробіттю, матеріальної допомоги та стипендії в період навчання за направленням органів державної служби зайнятості, яке слід надавати тільки зареєстрованим безробітним.

Найбільш ефективною представляється система гарантій зайнятості диференційована за критеріями. На наш погляд, доцільно класифікувати державні гарантії зайнятості за цільовим призначенням, по категоріям населення і за джерелами фінансування.

За цільовим призначенням рекомендуємо виділити такі гарантії:

- гарантії забезпечення зайнятості;
- матеріальної підтримки безробітних;
- гарантії при прийомі на роботу і звільнення.

За категоріями населення гарантії, передбачені Законом України «Про зайнятість населення» доцільно диференціювати на загальні, спеціальні та соціальні.

Загальні гарантії зайнятості поширюються на всіх громадян і містять безкоштовну професійну підготовку та перепідготовку, отримання безкоштовної інформації про наявність вакантних робочих місць, судовий захист прав громадян у сфері зайнятості та інших гарантій відповідно до законодавства.

Спеціальні гарантії спрямовані на забезпечення зайнятості громадян, не здатних на рівних умовах конкурувати на ринку праці (одинокі та багатодітні батьки, інваліди, громадяни, які постраждали від катастрофи на Чорнобильській АЕС та ін.).

Соціальні гарантії поширюються на безробітних і включають виплату їм допомог, стипендій та матеріальної допомоги.

Залежно від джерела фінансування пропонуємо класифікувати гарантії зайнятості населення, що реалізуються за рахунок:

- державного бюджету;
- місцевих бюджетів;
- коштів наймачів.

Практичне застосування державних гарантії зайнятості, класифікованих за критеріями, дозволить їх систематизувати, диференціювати за категоріями населення, впорядкувати надання державних гарантії у сфері зайнятості та раціоналізувати використання фінансових коштів на їх реалізацію.

Таким чином, державне регулювання зайнятості здійснюється за допомогою цілеспрямованого впливу держави на зайнятість населення з метою досягнення повної, продуктивної і вільно обраної зайнятості. При цьому домінуючі позиції займає активне регулювання зайнятості спрямоване на формування її раціональної структури. Водночас пасивне регулювання (виплата допомог та надання матеріальної допомоги безробітним) не втрачає своєї значущості, проте в його основу слід покласти систему страхування від безробіття.

Державна політика в галузі зайнятості реалізується на різних рівнях управління і має розгалужену систему забезпечення зайнятості населення, яка дозволяє здійснювати централізоване управління ринком праці.

Пріоритетними напрямками державної політики зайнятості є: з одного боку – збільшення попиту на робочу силу за рахунок збільшення числа новостворюваних робочих місць і вдосконалення галузевої і професійної структури зайнятості населення, а з іншого – скорочення чисельності працівників, що виходять на ринок праці, за допомогою розвитку безперервної системи освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів в рамках системи професійної підготовки та перепідготовки державної служби зайнятості населення.

Характеризуючи конкретні інструменти політики зайнятості, можна відстежити також їх відмінність з точки зору напрямку дії – на сторону пропозиції праці або на сторону попиту на працю.

Оцінюючи можливі результати проведення політики управління попитом, важливо мати на увазі, що при цій величині дефіциту державного бюджету його стимулююча дія на економіку залежить від методів фінансування дефіциту (так само, як при цій величині бюджетного надлишку його дефляційний вплив залежить від того, у який спосіб він ліквідується). Так, фінансування бюджетного дефіциту за рахунок позик у населення з великою мірою вірогідності призводить «до ефекту витиснення»: державні позики розширюють попит на гроші, підвищують відсоткову і тим самим витискують певну кількість приватних інвестицій, які інакше могли бути прибутковими. У цьому сенсі створення грошей є більш стимулюючим способом фінансування дефіцитних витрат порівняно з розширенням позик. Кінцевий же результат дії бюджетного дефіциту на сукупні витрати залишається значною мірою непередбачуваним.

Задача безпосередньої стабілізації рівня приватних інвестицій за допомогою норми відсотка ускладнюється тією обставиною, що інвестиції мають переважно довгостроковий характер.

Несподіване призупинення інвестиційного проекту, що передбачає значний обсяг неподільних витрат, призведе до істотних матеріальних збитків. Крім того, норма відсотка не є тим ідеальним ціновим механізмом, який дозволяв би зберігати обсяг інвестицій приблизно на одному рівні.

Готовність бізнесменів інвестувати залежить не лише від величини норми відсотка, але й від оцінки ними перспектив розширення попиту, а також від їх очікувань, пов'язаних з економічним курсом уряду і передусім з мірою жорсткості фіскальної і грошової політики. Нарешті, ще один можливий варіант макроекономічної стабілізації зайнятості полягає в тому, щоб добитися зміни споживчих витрат у зворотному напрямі порівняно з приватними інвестиціями. Мабуть, як і у випадку з державними витратами, різкі зміни в рівні споживання з метою стимулювання додаткового припливу приватних інвестицій навряд чи можуть забезпечити ефективне вирішення проблеми безробіття.

Але якщо потрібні порівняно невеликі зміни в обсязі у межах цього наукового напрямку найбільш авторитетні позиції з цього питання посідають монетаристи, які виступають проти проведення дискретної антиінфляційної кредитно-грошової політики, що полягає передусім у стабілізації відсоткової ставки, і захищають так зване монетарне правило, яке зв'язує розширення грошової пропозиції із середнім зростанням реального обсягу виробництва.

Висновки.

Визначено основні напрямки державного регулювання зайнятості населення, які являють собою сукупність соціально-економічних заходів та інструментів, спрямованих на усунення диспропорцій між попитом і пропозицією робочої сили з метою досягнення збалансованої і раціональної структури зайнятості. Систему забезпечення зайнятості населення пропонується визначити як сукупність державних органів і організацій, що здійснюють реалізацію політики зайнятості населення, і включає різні рівні управління, службу зайнятості, нормативно-правову базу та державні гарантії зайнятості та захисту від безробіття.

Таким чином, сучасна концепція політики зайнятості населення передбачає посилення регулюючої функції держави в соціально-трудовій сфері з метою формування раціональної структури зайнятості та підвищення ефективності використання трудового потенціалу країни. Це передбачає активізацію міжгалузевого

перерозподілу трудових ресурсів на користь сфери послуг та соціального сектору економіки, скорочення надлишкової та неповної вимушеної зайнятості, зниження рівня незареєстрованої безробіття і сприяння її трансформації в сферу реєстрованої зайнятості, надання безробіттю переважно структурно-технологічного характеру, а також вдосконалення соціального захисту безробітних.

Список використаної літератури.

1. Амоша О.І., Антонюк В.П. Ринок праці промисловості України та трудовий потенціал галузі: сучасні тенденції і проблеми. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2016. № 4. С. 18-24.
2. Зайцева І.С., Бунчикова Т.С. Ринок праці в Україні: фактори формування, сучасний стан і тенденції розвитку. *Управління розвитком*. 2016. № 3. С. 105-113.
3. Коваль С.П. Ринок праці України в умовах Євроінтеграції. *Економічний вісник університету*. № 37/1. 2018. С. 295-302.
4. Пасека А.С. Ринок праці та його розвиток: гносеологічний аналіз. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2016. Вип. 30. С. 154-161.
5. Семикіна М.В., Пасека А.С. Ринок праці України: тенденції та особливості розвитку *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 5. Т.1. С. 165-170.
6. Терно А.В. Ринок праці України в умовах глобалізації економіки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди*. 2017. Вип. 17. С. 130-138.
7. Швець О.В. Безробіття в Україні: причинно-наслідковий вектор дослідження. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. № 2. 2019. С. 190-198.
8. Юрчик Г.М. Човпило М.М. Тенденції та напрями подолання безробіття в Україні. *Вісник НУВГП*. Вип. 3 (83). 2018. С. 226-236.
9. Закон України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991 р. №803-ХІІ [Текст] / Відомості Верховної Ради. – 1991. № 14. Ст. 170.
10. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження «Основні напрями реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року» від 24 грудня 2019 р. № 1396-р.

References.

1. Amosha O.I. and Antonyuk V.P. (2016), "Ukrainian labor market and industry's labor potential: current trends and problems", *Rinok praci ta zajnyatist naseleennya*, vol 4, pp. 18-24.
2. Zajceva I.S. and Bunchikova T.S. (2016), "The labor market in Ukraine: factors of formation, current state and tendencies of development", *Upravlinnya rozvitkom*, vol 3, pp. 105-113.
3. Koval S.P. (2018), "The labor market of Ukraine in the context of European integration", *Ekonomichnij visnik universitetu*, vol 37/1, pp. 295-302.
4. Pasyeka A.S. (2016), "The labor market and its development: an epistemological analysis", *Naukovi praci Kirovogradskogo nacionalnogo tehnicnogo universitetu*, no. 30, pp. 154-161.
5. Semikina M.V., Pasyeka A.S. (2016), "Labor market of Ukraine: trends and features of development", *Visnik Hmelnickogo nacionalnogo universitetu*, vol 5, pp. 165-170.
6. Terno A.V. (2017), "Labor market of Ukraine in the conditions of globalization of economy", *Zbirnik naukovih prac Harkivskogo nacionalnogo pedagogichnogo universitetu im. G.S. Skovorodi*, no. 17, pp. 130-138.
7. Shvec O.V. (2019), "Unemployment in Ukraine: a cause and effect vector of research", *Visnik HNAU im. V.V. Dokuchayeva*, vol 2, pp. 190-198.
8. Yurchik G.M. Chovpilo M.M. (2018), "Unemployment trends and trends in Ukraine", *Visnik NUVGP*, no. 3, pp. 226-236.
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), "The Law of Ukraine "About employment", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (Accessed 27 March 2020).
10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), On Approval of "Main Areas of Implementation of State Employment Policy and Promotion of Job Creation for the Period up to 2022", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2019> (Accessed 22 March 2020).

Стаття надійшла до редакції 28.03.2020 р.